

การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี
ของกรมการจัดหางาน*

Increasing Efficiency for Budget Request Preparation
of the Department of Employment

อภัสรา อินตานี**

Apatsara Intani

6614832037@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของกรมการจัดหางาน 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน การวิจัยนี้เป็นเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) กรมการจัดหางานได้จัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting :SPBB) โดยจัดทำขึ้นตามกรอบปฏิทินและแนวทางที่สำนักงานงบประมาณได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน 2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของนโยบาย งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ระยะเวลาในการจัดทำคำขอของงบประมาณกระชั้นชิด และรายละเอียดของโครงการ กิจกรรม มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด แผนการใช้งบประมาณที่ยังไม่ชัดเจน 3) การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี หน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่มีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาไปจนถึงการออกแบบโครงการ มีการจัดอบรมให้เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง และจัดทำคู่มือการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ ; คำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ; กรมการจัดหางาน

Keywords : Efficiency ; Budget Request Preparation ; Department of Employment

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน

**นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

งบประมาณแผ่นดิน คือ แผนการเงินที่สำคัญที่สุดของประเทศ ซึ่งแสดงรายละเอียดของรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลในช่วงเวลาหนึ่งปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ไปจนถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป และสำนักงบประมาณเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณแผ่นดิน ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบ และนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาเพื่ออนุมัติให้มีผลบังคับใช้

การจัดทำงบประมาณของไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญกับแนวทางการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting :SPBB) (ณัฐพงศ์ บุญเหลือ, 2567, หน้า 9) ซึ่งระบบงบประมาณดังกล่าวจะคำนึงถึงผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติ และนโยบายของรัฐบาลเป็นสำคัญ เน้นการจัดการทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบของกระทรวง ทบวง กรมในการบริหารจัดการงบประมาณมากขึ้น

การจัดทำงบประมาณ ถือเป็นหัวใจหลักสำคัญของการบริหารงานขององค์กร เนื่องจากงบประมาณเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น การวางแผนที่ดี การกำหนดแนวทางวิธีการปฏิบัติงานล่วงหน้า การวิเคราะห์ประเมินผลอย่างรอบคอบและเป็นระบบ การจัดลำดับความสำคัญของงาน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดทำค่าของงบประมาณ อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและหน่วยงานอย่างสูงสุด และในการจัดทำค่าของงบประมาณจำเป็นต้องจัดทำตามกระบวนการขั้นตอนและแนวทางที่กำหนด สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ นโยบายรัฐบาล มีข้อมูลรายละเอียด เพื่อประกอบการชี้แจงในทุกๆระดับ ทั้งระดับกระทรวง สำนักงบประมาณ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรายจ่ายงบประมาณประจำปี และคณะอนุกรรมการฯ เพื่อให้ได้มาซึ่งการอนุมัติงบประมาณ โดยต้องแล้วเสร็จตามกำหนดเวลาของปฏิทินงบประมาณ

สุจิตรา ศรีลาฤทธิ์ (2561) ได้ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำค่าของงบประมาณฝ่ายบริหารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่าปัญหาในการจัดทำค่าของงบประมาณ ได้แก่ 1) ปัญหาด้านระบบงบประมาณ ผู้จัดทำงบประมาณไม่เข้าใจระบบงบประมาณอย่างแท้จริง ปัญหาทางด้านกฎหมาย ระเบียบ เนื่องจากเป็นกฎหมาย ระเบียบ กระทรวงการคลังที่ใช้มานาน 2) ปัญหาด้านองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ มีการจัดทำค่าของงบประมาณของตนเองโดยไม่มีการพิจารณากลับกรองความสอดคล้องกับนโยบายและแผนงานที่ได้กำหนด ปัญหาความซ้ำซ้อนของงานและโครงการ 3) ปัญหาด้านประสิทธิภาพของบุคลากรซึ่งขาดความเชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญคือบุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำค่าของงบประมาณ และมีข้อเสนอแนะในการจัดทำค่าของงบประมาณ ได้แก่ 1) วางแผนลำดับความสำคัญของงาน โดยให้ความสำคัญของกระบวนการจัดทำค่าของงบประมาณมากกว่ากรอบวงเงิน 2) ลดการแทรกแซงการใช้อำนาจ ทั้งจากภายในและภายนอก ใช้คนให้ตรงกับมาตรการกำหนดตำแหน่ง และ 3) จัดอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำค่าของงบประมาณเฉพาะด้านและต่อเนื่อง

กรมการจัดหางาน เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน มีภารกิจในการบริการจัดหางานในประเทศ การแนะแนวและการส่งเสริมการประกอบอาชีพ การบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ การคุ้มครองคนหางาน และการจัดระบบการทำงานของคนต่างด้าว ในแต่ละปีงบประมาณจะต้องดำเนินการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้ได้รับงบประมาณมาใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจ ตอบสนอง

การให้บริการของประชาชน โดยในการจัดทำค่าของงบประมาณ ได้พิจารณาถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงแรงงาน ตลอดจนนโยบายของกรมการจัดหางาน

ที่ผ่านมา นั้น กรมการจัดหางานได้จัดทำค่าของงบประมาณ และได้รับการจัดสรรงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าของงบประมาณ และงบประมาณที่ได้รับ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 -2568

ปีงบประมาณ พ.ศ.	ค่าของงบประมาณ (บาท)	งบประมาณที่ได้รับ (บาท)	เพิ่มขึ้น/ลดลงจากค่าขอ (บาท)
2566	1,720,706,500	1,122,490,900	-598,215,600
2567	1,703,227,800	1,157,615,200	-545,612,600
2568	1,904,290,100	1,177,468,800	-726,821,300

ที่มา: กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาถึงโครงการ กิจกรรม พบว่ากรมการจัดหางานจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในลักษณะโครงการ กิจกรรมเดิม ๆ หรือการที่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดทำโครงการ กิจกรรม นำโครงการเดิมมาปรับลดตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา มิได้มาจากการวิเคราะห์ หรือไม่ได้อาศัยวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือแผนปฏิบัติการของกรมการจัดหางานแต่อย่างใด เป็นเพียงการจัดทำค่าของงบประมาณให้เสร็จสิ้นให้ทันตามหัววงระยะเวลาที่สำนักงานงบประมาณกำหนดเท่านั้น

จากประเด็นปัญหาข้างต้นที่กล่าวมา เพื่อให้มีกระบวนการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีความก้าวหน้า สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งต้องได้รับการแก้ไข ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำค่าของงบประมาณ ณ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมการจัดหางาน จึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดทำค่าของงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ปัญหาและอุปสรรครวมถึงเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน เพื่อให้การจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่หน่วยงาน ประชาชน และประเทศชาติต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ คู่มือการปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2. การวิจัยสนาม (Field research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสัมภาษณ์ที่จัดทำขึ้นซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเป็นลักษณะของการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของกรมการจัดหางานที่มีบทบาทในกระบวนการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกรูปแบบในการสุ่มตัวอย่างซึ่งไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น (non probability sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2567, หน้า 46) และดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 10 คน โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ ดังนี้

1) ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน

2) เป็นเจ้าหน้าที่ของกองส่งเสริมการมีงานทำ กองพัฒนาระบบบริการจัดหางาน กองบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กองทะเบียนจัดหางานกลางและคุ้มครองคนหางาน กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน และสำนักงานเลขาธิการกรม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี กรมการจัดหางาน จำนวน 7 คน

3) เป็นเจ้าหน้าที่ของกองยุทธศาสตร์และแผนงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี กรมการจัดหางาน จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal interview) โดยลักษณะการสัมภาษณ์มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัวใช้คำถามเดียวกัน สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนการสัมภาษณ์ได้ทำการนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งล่วงหน้าให้ทราบก่อน ในการสัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยจะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดและบันทึกเสียงก่อนทุกครั้ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลโดยการรวบรวมเอกสาร ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1) เอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา นโยบาย เป็นต้น

2) หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี เช่น แนวทางการจัดทำงบประมาณและปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณตามที่สำนักงานงบประมาณกำหนด เป็นต้น

2. วิธีการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้วิจัยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้วิจัยต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น และผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นแต่ละประเด็น
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างกับข้อมูลเอกสารเพื่อใช้ในการอภิปรายผล ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัย การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของกรมการจัดหางาน พบว่า กรมการจัดหางานได้จัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting :SPBB) สอดคล้องกับนันทินิตย์ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า งบประมาณในลักษณะดังกล่าวนับเป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และนโยบายสำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน ได้จัดทำขึ้นตามกรอบปฏิทิน ซึ่งสำนักงานงบประมาณได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สำนักงานงบประมาณได้กำหนดปฏิทินและกรมการจัดหางานได้กำหนดขั้นตอนและกระบวนการในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สอดคล้องกับปฏิทินของสำนักงานงบประมาณ ดังนี้

ตารางที่ 2 ปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของสำนักงานงบประมาณ เปรียบเทียบกับปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของกรมการจัดหางาน

ลำดับ	สำนักงานงบประมาณ		กรมการจัดหางาน	
	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม
กระบวนการทบทวนและวางแผนงบประมาณ				
1	16 ต.ค. 66	คณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางการจัดทำงบประมาณและปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ต.ค. - พ.ย. 66	- แจ้งสำนัก/กองเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
2	ต.ค. 66 - 23 ม.ค. 67	การพิจารณาทบทวน ปรับปรุงข้อมูลและจัดทำรายงาน เพื่อประกอบการ		

ลำดับ	สำนักงานประมาณ		กรมการจัดหางาน	
	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม
		พิจารณาจัดทำงบประมาณฯ ของหน่วย รับงบประมาณ ดังนี้		
	ต.ค. - 14 พ.ย. 66	1) จัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ รายจ่ายและเงินนอกงบประมาณ รวมทั้งผลการปฏิบัติงานของ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ส่งสำนัก งบประมาณ	ต.ค. - 14 พ.ย. 66	- จัดทำรายงานผลการใช้จ่าย งบประมาณฯ และผลการ ปฏิบัติงานฯ ส่งสำนัก งบประมาณ
	ต.ค. - 22 ธ.ค. 66	2) ร่วมกับสำนักงานประมาณ พิจารณา ทบทวนและปรับปรุงฐานข้อมูล ประมาณการรายรับและรายจ่ายล่วงหน้า ระยะปานกลาง ส่งสำนักงบประมาณ	ต.ค. - ธ.ค. 66	- พิจารณา ทบทวนและ ปรับปรุงฐานข้อมูลประมาณ การรายรับและรายจ่ายล่วงหน้า ส่งสำนักงบประมาณ
	ต.ค. - 22 ธ.ค. 66	3) จัดทำรายละเอียดข้อเสนอ เบื้องต้น แผนงานบุคลากรภาครัฐ ส่งสำนักงบประมาณ	ต.ค. - ธ.ค. 66	- จัดทำรายละเอียดคำขอ เบื้องต้น แผนงานบุคลากร ภาครัฐ ส่งสำนักงบประมาณ
	ต.ค. 66 - 19 ม.ค. 67	4) พิจารณาทบทวนและปรับปรุง เป้าหมาย ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัดผลสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ และ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการใช้จ่าย งบประมาณ ส่งสำนักงบประมาณ	พ.ย. - ธ.ค. 66	- ทบทวนและปรับปรุงเป้าหมาย ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัดผลสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการใช้จ่ายงบประมาณ ส่งสำนักงบประมาณ
			14/15 พ.ย. 66	1) ประชุมทบทวนและ ปรับปรุงเป้าหมาย ร่วมกับ สำนักงบประมาณ
			20 ธ.ค. 66	2) ส่งผลการทบทวนและ ปรับปรุงเป้าหมายให้สำนัก งบประมาณ
	ต.ค. 66 - 23 ม.ค. 67	5) ดำเนินการรับฟัง ความคิดเห็น ประกอบการจัดทำคำของบประมาณ รายจ่ายประจำปี	ต.ค. 66 - ม.ค. 67	- ให้ความคิดเห็นประกอบการ จัดทำคำของบประมาณ รายจ่ายประจำปีฯ
	ต.ค. 66 - 23 ม.ค. 67	6) ประเมินความเสี่ยงการทุจริตก่อนส่ง รายละเอียดคำตั้งรายการที่ขอรับ การจัดสรรงบประมาณที่มีวงเงินตั้งแต่ 500 ล้านบาทขึ้นไป	ต.ค. 66 - ม.ค. 67	- ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตามแผนบริหารความเสี่ยง การทุจริต ส่งสำนักงบประมาณ
	ต.ค. 66 - 23 ม.ค. 67	7) นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ การจัดสรรงบประมาณ ที่มีรายการ การก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ วงเงินตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป		

ลำดับ	สำนักงานประมาณ		กรมการจัดหางาน	
	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม
3	ต.ค. 66 - ม.ค. 67	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ มิติพื้นที่ (Area)	ต.ค. - พ.ย. 66	- แจ้งเวียนหน่วยงาน จัดทำคำขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ
4	ต.ค. - พ.ย. 66 28 พ.ย. 66	1. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจฯ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานสภาพัฒนาการแห่งชาติ สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศฯ และสำนักงานประมาณร่วมกันพิจารณาและจัดทำข้อเสนอเป้าหมายและนำเสนอคณะรัฐมนตรี 2. คณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบข้อเสนอเป้าหมายและยุทธศาสตร์การจัดสรรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568		
5	19 ธ.ค. 66 19 ธ.ค. 66 – 26 ม.ค. 67	การจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 1. คณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบการจัดทำงบประมาณฯ บูรณาการและมอบหมายผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 2. คณะกรรมการจัดทำงบประมาณฯ บูรณาการ ให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ส่งสำนักงานประมาณ		
6	1 - 26 ธ.ค. 66 ธ.ค. 66 - ม.ค. 67	1. คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ จัดทำแผนการคลังระยะปานกลาง 2. นายกรัฐมนตรี มอบนโยบายการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568		- ผู้บริหารกรมการจัดหางาน ร่วมประชุมรับมอบนโยบายการจัดทำงบประมาณฯ
7	27 ธ.ค. 66 – 12 ม.ค. 67	1. กระทรวงการคลัง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจฯ ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานประมาณร่วมกันพิจารณาประมาณการรายได้ กำหนดนโยบาย กรอบวงเงินงบประมาณรายจ่าย และโครงสร้างงบประมาณฯ เสนอคณะรัฐมนตรี		

ลำดับ	สำนักงานประมาณ		กรมการจัดหางาน	
	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม
		2. คณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบนโยบาย วงเงินงบประมาณ รายจ่ายและโครงสร้างงบประมาณฯ		
กระบวนการจัดทำงบประมาณ				
8	ธ.ค. 66 - 26 ม.ค. 67	หน่วยรับงบประมาณ จัดทำรายละเอียดคำขอของประมาณฯ ตามแนวทางการจัดทำงบประมาณ เสนอรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งสำนักงานประมาณในรูปแบบเอกสารและผ่านระบบ e-Budgeting ภายในวันศุกร์ที่ 26 มกราคม 2567	ธ.ค. 66 6 ม.ค. 67 11/12 ม.ค. 67 15/16 ม.ค. 67 18/19 ม.ค. 67 23-26 ม.ค. 67 26 ม.ค. 67	- จัดประชุมพิจารณากลั่นกรองคำขอของประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - จัดทำรายละเอียดคำขอส่งสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน - ประชุมคกก.พิจารณางบกระทรวงแรงงาน - สำนักงานประมาณเข้าพบรัฐมนตรีฯ - เสนอคำขอฯ ให้ปลัดกระทรวงแรงงาน - เสนอคำขอฯ ให้รัฐมนตรีฯ ลงนาม - จัดทำรายละเอียดคำขอของประมาณฯ ส่งสำนักงานประมาณ - บันทึกข้อมูลรายละเอียดคำขอของประมาณฯ ในระบบ e-Budgeting
9	27 ม.ค. - 19 มี.ค. 67 26 มี.ค. 67	1. สำนักงานประมาณ พิจารณารายละเอียดงบประมาณฯ และนำเสนอคณะรัฐมนตรี 2. คณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบรายละเอียดงบประมาณฯ พร้อมแนวทางการปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณฯ	ม.ค. - มี.ค. 67	- สนับสนุนข้อมูล ชี้แจงข้อซักถาม และปรับปรุงรายละเอียดคำขอของประมาณฯ
10	27 มี.ค. - 5 เม.ย. 67 9 เม.ย. 67	1. สำนักงานประมาณ พิจารณาการปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณฯ และนำเสนอคณะรัฐมนตรี 2. คณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบการปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณฯ และมอบให้สำนัก	เม.ย. 67	- จัดประชุมพิจารณากลั่นกรองการจัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน เพื่อทราบกรอบ

ลำดับ	สำนักงานประมาณ		กรมการจัดหางาน	
	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม
		งบประมาณไปดำเนินการรับฟังความคิดเห็นการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568		วงเงิน และปรับค่าเป้าหมายตัวชี้วัด
11	10 - 24 เม.ย. 66	1. สำนักงานประมาณ ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นการจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	เม.ย. - พ.ค. 67	- ตรวจสอบความถูกต้องร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
12	8 - 24 พ.ค. 67 28 พ.ค. 67	1. สำนักงานประมาณ จัดพิมพ์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ และเอกสารประกอบงบประมาณ 2. คณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ และเอกสารประกอบงบประมาณ และนำเสนอสภาผู้แทนราษฎร	พ.ค. 67	- เตรียมข้อมูลประเด็นที่คาดว่าจะถูกซักถาม - จัดทำเอกสารประกอบการชี้แจงงบประมาณฯ ต่อคณะกรรมการการ ส.ส./ส.ว.
กระบวนการอนุมัติงบประมาณ				
13	5 - 6 มิ.ย. 67	สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ วาระที่ 1	มิ.ย. - ส.ค. 67	- ประจำการ ณ อาคารรัฐสภา ในการสนับสนุนข้อมูลการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วาระที่ 1 - จัดประชุมพิจารณากลับกรองเตรียมความพร้อมในการชี้แจงงบประมาณฯต่อคณะกรรมการการ ส.ส./ส.ว. - สนับสนุนข้อมูลในการชี้แจงงบประมาณฯต่อคณะกรรมการการ ส.ส./ส.ว. - ประสานสำนัก/กอง ในการปรับลดค่าเป้าหมาย/งบประมาณภายหลังการชี้แจงงบประมาณฯ - บันทึกปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณฯ ในระบบ EvMIS
14	28 - 29 ส.ค. 67	สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ วาระที่ 2 - 3	28 - 29 ส.ค. 67	- ประจำการ ณ อาคารรัฐสภา ในการสนับสนุนข้อมูลการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วาระที่ 2 - 3

ลำดับ	สำนักงานประมาณ		กรมการจัดหางาน	
	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนและกิจกรรม
15	9 – 10 ก.ย. 67	วุฒิสภา พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ก.ย. 67	- แจ้งเวียนหน่วยงานในกรมฯ จัดทำแผน พัฒนาภาค ประจำปี 2568
16	17 ก.ย. 67	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อประกาศ บังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป	ก.ย. 67	- แจ้งเวียนสำนัก/กอง จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รายละเอียดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ เป้าหมายการให้บริการ กระทรวง เป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน และเป้าหมายโครงการ - จัดสรรเป้าหมายให้หน่วยงานในสังกัดกรมการจัดหางาน - จัดทำเล่มแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - แจ้งหน่วยงานสังกัดกรมการจัดหางานในส่วนภูมิภาค ร่วมกับสำนักงานแรงงานจังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติงานด้านแรงงานจังหวัด ... ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2568

ที่มา : ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมการจัดหางาน

นอกจากนี้ สำนักงานประมาณยังได้กำหนดแนวทางการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้การจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของส่วนราชการมีประสิทธิภาพ คำนึงถึงงบประมาณของแผ่นดิน ดังนี้

1) จัดทำงบประมาณเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นการสร้างรายได้ ขยายโอกาส ดูแลคุณภาพชีวิตและความมั่นคง ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีสวัสดิการที่เหมาะสม เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการภาครัฐ โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี หรือแนวปฏิบัติใหม่ ๆ

2) จัดทำงบประมาณโดยพิจารณาลำดับความสำคัญตามความจำเป็นเร่งด่วนและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งพิจารณาทบทวนเพื่อชะลอ ปรับลด หรือยกเลิกการดำเนินโครงการที่หมดความจำเป็น หรือมีความสำคัญในระดับต่ำ

3) จัดทำแผนงานโครงการ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลลัพธ์ที่จะเป็นประโยชน์กับประชาชน หรือเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ

4) จัดทำงบประมาณโดยพิจารณาให้ครอบคลุมทุกแหล่งเงิน ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ รวมทั้งพิจารณาแหล่งเงินอื่นเพื่อดำเนินโครงการภาครัฐ

5) ให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณในมิติพื้นที่ (Area) ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาพื้นที่ ระดับภูมิภาค กลุ่มจังหวัด จังหวัด และท้องถิ่น ตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่

6) ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 กฎหมายระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

และในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี กรมการจัดหางานได้พิจารณาถึงความสอดคล้อง ได้แก่

ยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2568 ของกรมการจัดหางาน มียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่เกี่ยวข้อง 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
- 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

นโยบายรัฐบาล เนื่องจากนโยบายรัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการจัดทำงบประมาณ เพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางและเป้าหมายการใช้จ่ายเงินของประเทศ โดยนโยบายจะถูกนำไปแปลงเป็นแผนงานและโครงการที่ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงาน

นอกจากนี้ ยังได้จัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยคำนึงถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ตลอดจนพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณซึ่งเป็นงบประมาณของแผ่นดินเกิดความคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน มีดังนี้

1) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของนโยบายระดับประเทศ หรือระดับกระทรวงที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ทำให้การจัดทำค่าของงบประมาณมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2) ปัญหาด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อความต้องการ ปัจจุบันงบประมาณของประเทศมีจำนวนจำกัด ส่วนราชการต่าง ๆ จึงได้รับงบประมาณค่อนข้างจำกัด ดังนั้น จึงส่งผลต่อการดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนลดลง และอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อภาครัฐได้

3) ปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เนื่องจากในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีกระบวนการ ขั้นตอนหลายขั้นตอน ตั้งแต่การทบทวนการวางแผน และการอนุมัติงบประมาณ และหลักเกณฑ์ ระเบียบ หรือแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง มักมีการ

เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บุคลากรจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีพอสมควร

4) ปัญหาด้านระยะเวลา เนื่องจากระยะเวลาในการจัดทำค่าของงบประมาณกระชั้นชิด ทำให้ไม่สามารถกลั่นกรองโครงการได้อย่างละเอียดและรอบคอบ ส่งผลให้โครงการที่เสนอของงบประมาณไปขาดความสมบูรณ์ ทำให้ไม่ได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ

5) รายละเอียดของโครงการ กิจกรรม ที่เสนอของงบประมาณ มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด แผนการใช้งบประมาณที่ยังไม่ชัดเจน และยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม จึงทำให้ผู้พิจารณางบประมาณอาจมองไม่เห็นความสำคัญของโครงการ กิจกรรมที่เสนอของงบประมาณ ส่งผลให้ไม่ได้รับงบประมาณตามจำนวนที่ร้องขอไว้ และโครงการ กิจกรรมที่ของงบประมาณยังเป็นรูปแบบเดิม ซึ่งอาจยังไม่สอดคล้องกับบริบทของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน ได้แก่

1) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยอาจจะใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับผู้บริหารเพื่อกำหนดนโยบาย และทิศทางการดำเนินการกิจกรรมการจัดหางานในแต่ละปีให้ชัดเจน เพื่อจัดทำโครงการ กิจกรรมที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้รับบริการได้จริง

2) หน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ 1 – 10 และสำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัด มีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาไปจนถึงการออกแบบ โครงการเพื่อที่จะนำมาจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีผ่านโครงการ กิจกรรม ให้มีความเหมาะสมและตอบสนองความต้องการในพื้นที่มากที่สุด

3) จัดอบรมให้เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่องในเรื่องของการเขียนค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมถึงการเขียนโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการอบรมควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และการอบรมให้ความรู้ควรประกอบด้วยทั้งภาคทฤษฎีและ Workshop เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถนำไปใช้จริงได้จริงในการทำงาน

4) มีการจัดทำคู่มือการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมทั้งตัวอย่างและคำอธิบายการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีอย่างละเอียด เพื่อนำมาใช้เป็นคู่มือที่ช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ค้นพบดังกล่าวข้างต้น มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

กระบวนการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของกรมการจัดหางาน มีรูปแบบการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting :SPBB) สอดคล้องกับฉันทพงศ์ บุญเหลือ (2567, หน้า 9) ที่ได้กล่าวว่าการจัดทำงบประมาณของไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญกับแนวทางการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ซึ่งจะคำนึงถึงผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติ และนโยบายของรัฐบาลเป็นสำคัญ เน้นการจัดการทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ Schick (2001)

ได้สนับสนุนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ เนื่องจากจะช่วยให้รัฐใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ รับผิดชอบต่อผลลัพธ์ และสามารถใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายนโยบายที่สำคัญอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์ เภสัช (2566) ที่ได้ศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า การบริหารงบประมาณของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ มีการนำกรอบแนวคิดของสำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารกระบวนการจัดทำงบประมาณ

กระบวนการของงบประมาณ มีทั้งหมด 4 ขั้นตอนใหญ่ ได้แก่

- 1) การจัดเตรียมงบประมาณ (Budget Preparation)
- 2) การอนุมัติงบประมาณ (Budget Adoption)
- 3) การบริหารงบประมาณ (Budget Execution)
- 4) การติดตามประเมินผลงบประมาณ (Budget Monitoring and Evaluation)

สำหรับในขั้นตอนของการจัดเตรียมงบประมาณ (Budget Preparation) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ต้องมีการวางแผนเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด สอดคล้องกับแนวคิด การวางแผนของเฉลิมพงศ์ มีสมนัย (อ้างถึงใน ศิริลักษณ์ ดันตยกุล, 2567, หน้า 35) กล่าวว่า การวางแผน เป็นกระบวนการใด ๆ ที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ว่าจะอะไรคือสิ่งที่ประสงค์หรือปรารถนาจะให้เกิด และทำอย่างไร สิ่งทีประสงค์หรือปรารถนานั้นจึงจะบรรลุผลสำเร็จ

การวางแผนที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นการวางแผน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ (1) การประเมินความจำเป็น (2) การกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบาย (3) การกำหนดเป้าหมายและงบประมาณ และ (4) การกำหนดวิธีการดำเนินงาน ได้แก่ การกำหนดทางเลือก การวิเคราะห์ทางเลือกและการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

2) ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ดังนี้ คือ (1) การเตรียมการก่อนการดำเนินงาน (2) การลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

3) ขั้นการประเมินผล ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ (1) การประเมินผล (2) การรายงานผล และ (3) การปรับแผน

ทั้งนี้ ในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน ได้ดำเนินการตามกรอบปฏิทินของสำนักงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิตตา หวังประสพกลาง (2566) ได้ศึกษากระบวนการนำวงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ : กรณีศึกษาของกองจัดทำงบประมาณ ด้านความมั่นคง 1 สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยมีปฏิทินงบประมาณเป็นกรอบในการดำเนินงาน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน มีดังนี้

1) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของนโยบายระดับประเทศ หรือระดับกระทรวงที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ทำให้การจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี มีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิตตา หวังประสพกลาง (2566) ได้ศึกษากระบวนการนำวงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณพ.ศ.2567 ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ : กรณีศึกษาของกองจัดทำงบประมาณ ด้านความมั่นคง 1 สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำงบประมาณ เช่น การปรับเปลี่ยน

รัฐบาลใหม่ ทำให้เป้าหมายการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเปลี่ยนแปลงไป และนโยบายสำคัญของรัฐบาล ไม่มีความชัดเจน ทำให้ยากต่อการวางแผนการจัดทำงบประมาณ

2) ปัญหาด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากงบประมาณ เป็นเครื่องมือในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ซึ่งปัจจุบันงบประมาณมีจำนวนจำกัด ส่วนราชการต่าง ๆ จึงได้รับงบประมาณค่อนข้างจำกัด ดังนั้น จึงส่งผลต่อการดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนลดลง และอาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อภาครัฐได้

3) ปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เนื่องจากการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีกระบวนการ ขั้นตอนหลายขั้นตอน ตั้งแต่การทบทวน การวางแผน และการอนุมัติงบประมาณ และหลักเกณฑ์ ระเบียบ หรือแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง มักมีการเปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณ สิงห์ทอง (2563) ได้ศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการ จัดทำค่าของงบประมาณสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำค่าของงบประมาณ ได้แก่ 1) ปัญหาภายใน โดยผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กรไม่ได้ทบทวนและกำหนดทิศทางที่ชัดเจน ทำให้ค่าของงบประมาณขาดเอกภาพและเกิดความซ้ำซ้อน และส่งผลถึงการกำหนดผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ ที่จะได้รับไม่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม และบุคลากรยังขาดความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญ ในการจัดทำค่าของงบประมาณ และ 2) ปัญหาเกี่ยวกับหลักการและวิธีการจัดทำค่าของงบประมาณ ขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน/กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ที่สำนักงานงบประมาณกำหนด พบว่าปฏิทินงบประมาณไม่มีความ เหมาะสมในแง่ของระยะเวลาที่ต้องจัดทำไว้ล่วงหน้าอย่างน้อย 9 เดือนขึ้นไป ทำให้งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ขาดความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงไป

4) ปัญหาด้านระยะเวลา เนื่องจากระยะเวลาในการจัดทำค่าของงบประมาณกระชั้นชิด ทำให้ ไม่สามารถถ่วงถ่วงโครงการได้อย่างละเอียดและรอบคอบ ส่งผลให้โครงการที่เสนอของงบประมาณไป ขาดความสมบูรณ์ ทำให้ไม่ได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณ สิงห์ทอง (2563) ได้ศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำค่าของงบประมาณสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า ปฏิทินงบประมาณไม่มีความเหมาะสมในแง่ของระยะเวลาในการจัดทำค่าของงบประมาณที่ต้องจัดทำไว้ล่วงหน้า อย่างน้อย 9 เดือนขึ้นไป ทำให้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรขาดความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีความ เปลี่ยนแปลงไป

5) รายละเอียดของโครงการ กิจกรรม ที่เสนอของงบประมาณ มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด แผนการ ใช้งบประมาณที่ยังไม่ชัดเจน และยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม จึงทำให้ผู้พิจารณางบประมาณอาจมองไม่เห็น ความสำคัญของโครงการ กิจกรรมที่เสนอของงบประมาณ ส่งผลให้ไม่ได้รับงบประมาณตามจำนวนที่ร้องขอไว้ และโครงการ กิจกรรมที่ของงบประมาณยังเป็นรูปแบบเดิม สอดคล้องกับการวิเคราะห์ SWOT ของกรมการจัดหางาน พบว่า ยังมีจุดอ่อนในเรื่องโครงการของกรมการจัดหางานมีจำนวนมาก มีกลุ่มเป้าหมายซ้ำซ้อน และไม่สอดคล้อง กับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณและการดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมการจัดหางาน มีดังนี้

1) ควรให้หน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ 1 – 10 และสำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัด มีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาไปจนถึงการออกแบบ โครงการ เพื่อที่จะนำมาจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีผ่านโครงการ กิจกรรม ให้มีความเหมาะสม และตอบสนองความต้องการในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยอาจจะใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับผู้บริหารเพื่อกำหนดนโยบาย และทิศทางการดำเนินการกิจกรรมการจัดหางานในแต่ละปี เพื่อจัดทำโครงการ กิจกรรม ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้รับบริการได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุกิตติ์ คงพูกา (2565) ได้ศึกษา การจัดทำงบประมาณแบบมีมุมมองมิติหญิงชาย 1 ของกองส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการจัดทำงบประมาณ และขาดบุคลากรที่มีความชำนาญ ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข ได้แก่ จัดประชุมชี้แจงร่วมกับผู้บริหาร และจัดทำแผนงาน/โครงการให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3) ควรมีการจัดอบรมและจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่องในเรื่องของการเขียนคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ โดยการอบรมควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับภูมิภาค และการอบรมมีทั้งภาคทฤษฎีและ Workshop เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถนำไปใช้จริงได้ เนื่องจากการอบรมเป็นการเพิ่มความรู้และทักษะ สอดคล้องกับแนวคิดของเดช อุณหะจิรังรักษ์ (2567, หน้า 14) อธิบายว่า การทำให้คนมีคุณภาพ และการพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพมีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพ 4 มิติ คือ 1) มิติด้านความรู้ 2) มิติด้านทักษะ 3) มิติด้านสุขภาพอนามัย และ 4) มิติด้านทัศนคติหรือคุณธรรม

มิติด้านความรู้ เป็นมิติที่มีความเกี่ยวพันกับการศึกษา ทั้งเป็นการศึกษาในรูปแบบการศึกษาในระบบ และการศึกษารูปแบบการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย

มิติด้านทักษะ เป็นมิติที่ให้ความสำคัญกับความสามารถในการทำงาน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมิติความรู้

มิติด้านสุขภาพและอนามัย เป็นมิติที่เกี่ยวกับความสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

มิติด้านทัศนคติหรือคุณธรรม เป็นมิติที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรม การแสดงออกของคน

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเพิ่มพิสิฐ เฝ้าพงษ์คล้าย (2557) ได้ศึกษาแนวทางการปรับปรุงการวิเคราะห์และประเมินเพื่อจัดทำคำของบประมาณของฝ่ายอำนวยการด้านงบประมาณ กระทรวงกลาโหม พบว่า แนวทางในการปรับปรุงการวิเคราะห์และประเมินเพื่อจัดทำคำของบประมาณของฝ่ายอำนวยการด้านงบประมาณ กระทรวงกลาโหม คือ การพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ด้านงบประมาณ ให้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการคิด วิเคราะห์ มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีความรู้รอบตัวที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยควรมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่งบประมาณให้มีศักยภาพสูงขึ้น สามารถทำงานงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่การจัดทำคำของบประมาณ โดยควรให้วางกรอบแนวทางการดำเนินงานตามภารกิจของกรมการจัดหางานอย่างชัดเจน

2. มีการจัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี เนื่องจากมีกระบวนการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี มีขั้นตอนเยอะ หากมีความเข้าใจผิดพลาด จะส่งผลให้การจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีไม่มีประสิทธิภาพได้

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ควรมีการจัดการประชุมหารือวางแผนไขการปฏิบัติงาน เพื่อวางแผน ลำดับความสำคัญงาน โดยเห็นความสำคัญของกระบวนการการจัดทำค่าของงบประมาณมากกว่ากรอบวงเงิน

4. ให้ความรู้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำค่าของงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ผ่านสื่อออนไลน์ โซเชียลมีเดีย โดยการใช้ข้อความ ภาพ เสียง วีดีโอ และอื่น ๆ โดยพัฒนาทักษะทางด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงาน เพื่อให้การจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

จารุกิตติ์ คงพุกา.(2565).การจัดทำงบประมาณแบบมีมุมมองมิติหญิงชาย 1 ของกองส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

ชนัตตา หวังประสพกลาง.(2566).กระบวนการนำวงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2567 ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ: กรณีศึกษาของกองจัดทำงบประมาณด้านความมั่นคง 1 สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

ณัฐพงศ์ บุญเหลือ. (2567).เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาการคลังสาธารณะและงบประมาณแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง,โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

เดช อุณหะจิรังรักษ์.(2567).เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง,โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

นันทนิตย์ นวลมณี.(ม.ป.ป.).การเปลี่ยนแปลงของระบบงบประมาณ.ค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2568,จาก https://old.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20171122093446.pdf

เพิ่มพิสิฐ เผ่าพงษ์คล้าย.(2557).แนวทางการปรับปรุงการวิเคราะห์และประเมินเพื่อจัดทำค่าของงบประมาณของฝ่ายอำนวยการด้านงบประมาณ กระทรวงกลาโหม.งานวิจัยจากการค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิโรจน์ ก่อสกุล. (2567).เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

วรวรรณ สิงห์ทอง. (2563) .แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำค่าของงบประมาณสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.งานวิจัยจากการค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุจิตรา ศรีลาฤทธิ์.(2561). การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำค่าของงบประมาณฝ่ายบริหาร ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.งานวิจัยจากการค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริลักษณ์ ดันตยกุล.(2567).เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาการบริหารเชิงกลยุทธ์.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

Schick, A. (2001). *A contemporary approach to public expenditure management*. The World Bank.